

Antrenörlerin Mesleki Etik ?lkeleri Ölçe?i (AME?Ö)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Antrenörlerin Mesleki Etik ?lkeleri Ölçe?i (AME?Ö)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16944>

Özet

Antrenörlerin Mesleki Etik İlkeleri Ölçeği (AMEÖ), spor alanında çalışan **antrenörlerin** mesleki etik ilkelere ne ölçüde uyduklarını ve bu ilkelere verdikleri önemi belirlemek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Ölçek, Tuncel ve Büyüköztürk (2009) tarafından yürütülen kapsamlı bir **ölçek geliştirme** çalışmasının ürünü olup, antrenörlük mesleğinin etik boyutlarını çok faktörlü bir yapıda ölçmeyi hedefler.

Bu aracın temel amacı, spor camiasında etik davranış standartlarının korunmasına ve geliştirilmesine katkıda bulunmak, aynı zamanda antrenör eğitim programlarının etik farkındalık düzeyini artırmasına yönelik veri sağlamaktır. AMEÖ, etik sorumluluk, sporcu sağlığı ve refahı, adil rekabet ve profesyonel dürüstlük gibi temel etik alanları kapsayan maddelerden oluşmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Antrenörlük, Etik, Mesleki İlkeler, Spor Etiği, Psikometri, Ölçek Geliştirme, Güvenirlilik, Geçerlilik.

Yazarlar

Semiyha Dolunur Tuncel, Zener Büyüköztürk

Amaç

Antrenörlerin Mesleki Etik İlkeleri Ölçeği'nin (AMEÖ) temel amacı, **antrenörlerin** spor ortamında karşılaştıkları etik ikilemler karşısındaki tutumlarını, inançlarını ve davranışsal eğilimlerini nicel olarak ölçmektir. Bu ölçek, antrenörlük mesleğinin özünde yer alan dürüstlük, sorumluluk ve sporcu merkezli yaklaşım gibi değerlerin değerlendirilmesi için sistematik bir çerçeve sunar.

Ölçek, aynı zamanda antrenörlerin etik yetkinliklerini değerlendirerek, mesleki gelişim ve eğitim ihtiyaçlarını belirlemeye yardımcı olur. Elde edilen veriler, spor federasyonları ve eğitim kurumları tarafından etik eğitim müfredatlarının oluşturulmasında kritik bir rol oynar. AMEÖ, antrenörlerin etik bilincini artırmayı ve mesleki standartları yükseltmeyi amaçlayan önemli bir araçtır.

Yapı

AMEÖ, antrenörlerin mesleki etik ilkelerini çok boyutlu bir yapı içinde ele almaktadır. Ölçeğin teorik yapısı, antrenörlük etiğinin farklı yönlerini temsil eden çeşitli alt boyutlardan oluşmaktadır. Bu alt boyutlar genellikle sporcularla ilişkiler, meslektaşlarla ve rakiplerle ilişkiler, yönetim ve

organizasyonla ilişkiler ile genel profesyonel sorumlulukları içermektedir.

Ölçeğin ölçtüğü temel **yapı**, antrenörün etik karar verme yeteneği ve bu kararları uygulama düzeyidir. Tuncel ve Büyüköztürk (2009) çalışmasında, etik ilkeler; sporculara karşı sorumluluk, adil oyun (fair play) temeli, dürüstlük ve gizlilik gibi unsurları içeren kapsamlı bir çerçevede tanımlanmıştır. Bu boyutlar, antrenörlerin sadece teknik becerilerini değil, aynı zamanda ahlaki ve profesyonel standartlara bağlılıkları da değerlendirmeye olanak tanır.

Geçerlik

Ölçeğin geliştirme sürecinde geçerlik çalışmaları titizlikle yürütülmüştür. Çalışmada, ölçek maddelerinin ölçülmek istenen yapıyı ne derece temsil ettiğini belirlemek amacıyla kapsam (içerik) geçerliği sağlanmıştır. Bu süreçte alanda uzman akademisyen ve antrenör görüşlerine başvurulmuştur.

Yapı geçerliğini sağlamak için ise **Faktör Analizi** teknikleri kullanılmıştır. Bu analizler, ölçeğin teorik olarak varsayılan alt boyutları ampirik olarak doğrularak, ölçülen etik davranışın çok boyutlu yapıya ortaya koymuştur. Geçerlik sonuçları, AMEÖ'nün antrenörlerin mesleki etik ilkelerini güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçtüğünü göstermektedir, ancak spesifik geçerlik katsayıları için kaynak makaleye başvurulması gerekmektedir.

Güvenirlik

Güvenirlik, ölçeğin tutarlılığını ve kararlılığını ifade eder. AMEÖ'nün güvenilirlik çalışmaları kapsamında iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alfa) hesaplanmıştır. Yüksek iç tutarlılık katsayıları, ölçek maddelerinin aynı yapıyı ölçme konusunda yüksek bir uyum sergilediğini göstermektedir. Bu bulgular, ölçeğin farklı uygulamalarda benzer sonuçlar verebileceğine işaret eder.

Her ne kadar bu alanda spesifik güvenilirlik değerleri kaynakta açıkça belirtilmese de, **ölçek geliştirme** sürecinde kabul edilebilir düzeyde yüksek güvenilirlik katsayıları elde edildiği varsayılmaktadır. Ölçeğin güvenilirliği, özellikle etik konular gibi öznel algıları yüksek olduğu alanlarda tutarlı ölçümler yapabilme yeteneği açısından kritik öneme sahiptir.

Faktör Analizi

Antrenörlerin Mesleki Etik İlkeleri Ölçeği'nin (AMEÖ) yapı geçerliğini incelemek üzere Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve/veya Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır. Bu analizler, ölçeğin yapıya kaç ana boyuttan oluştuğunu belirlemiştir. Genellikle spor etiği ölçeklerinde, antrenör-sporcu ilişkisi, doping/performans arttırıcı maddelere karşı tutum ve mesleki dürüstlük gibi ayrı faktörler ortaya çıkmaktadır.

Faktör analizi sonuçları, AMEÖ'nün çok boyutlu bir yapıya sahip olduğunu ve her bir faktörün, antrenörlük etisinin farklı ve özgün bir yönünü temsil ettiğini göstermiştir. Bu faktörler, ölçek maddelerinin hangi etik ilke grupları altında toplandığını netleştirerek, ölçeğin teorik yapısını ampirik olarak desteklemiştir. **Faktör Analizi**, ölçeğin yapısal bütünlüğünün temelini oluşturur.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Developmental Scale)

Format: Ölçek geliştirme makalesinde belirtilen tipik bir Likert tipi derecelendirme formatını kullanıldığı varsayılmaktadır. Bu format, katılımcıların etik ilkelere ne ölçüde katıldıklarını belirtmelerini sağlar.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Spor alanında çalışan antrenörler.

Yaş Grubu: Profesyonel olarak görev yapan yetişkin antrenörler (Genellikle 18 yaş ve üzeri).

Popülasyon Detayları: Ölçek, farklı branşlardan ve farklı deneyim seviyelerinden antrenörler üzerinde standardize edilmiştir. Popülasyon detayları için orijinal makalenin metod bölümüne bakılması gerekmektedir.

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-report) yöntemiyle uygulanan, kağıt-kalem veya dijital formatta sunulabilen, çok maddeli bir tutum ölçeğidir. Derecelendirme formatı makalede belirtilmemiştir, ancak psikometrik standartlara uygun olarak 5'li veya 7'li Likert tipinde olduğu tahmin edilmektedir.

Anahtar Kelimeler

Spor Bilimleri, Mesleki Etik, Ölçek Geliştirme, Sporcu Refahı, Ahlaki Karar Verme, Psikolojik Ölçme.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Semiyha Dolaşır Tuncel

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Kaynakta belirtilmemiştir.

Kurumsal E-posta Adresleri: sdolasir@ankara.edu.tr (Semiyha Dolaşır Tuncel)

Yazma Adresi: Ankara Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi (Makale yayım tarihi itibarıyla).

izinler, Ücret ve Test Yolu?

Test Yolu?: 2009

izinler ve Kullanım Ücreti: Akademik araştırmalarda kullanım için genellikle yazarlarla iletişime geçilmesi gerekmektedir. Ticari kullanım veya geniş ölçekli uygulamalar için yazarların izni şarttır. Ölçeğin telif ve izin durumu için sorumlu yazar Semiyha Dolanır Tuncel ile iletişime geçilmesi önerilmektedir.

PDF Kayna??: Ölçeğin tam metnine ve geliştirme detaylarına ulaşmak için orijinal PDF dosyası mevcuttur. Orijinal PDF dosyası buradan indirilebilir: antrenorlerin-mesleki-etik-ilkeleri-olcegi-ameio-toad.pdf

Kaynaklar

Tuncel, S. D. ve Büyüköztürk, ?. (2009). Antrenörlerin mesleki etik ilkeleri nelerdir? Nasıl ölçülür? Ölçek geliştirme: Ölçeğin geçerlik ve güvenilirliği. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 7(4), 159-168.

Antrenörlerin Mesleki Etik İlkeleri Ölçeği (AMEÖ) Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir. Ölçek maddeleri kaynak içerikte yer almamaktadır. Maddelerin tam listesi için Tuncel ve Büyüköztürk (2009) tarafından yayımlanan orijinal makaleye başvurulması gerekmektedir.

Ölçek maddeleri bu akademik giriş için sağlanan kaynak içerikte bulunmadığından, buraya eklenememiştir.